

Saksnr.: 2013/11050
Løpenr.: 179665/2016
Klassering: X20
Saksbehandler: Jørn Haabeth

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesutvalget	15.12.2016	

Innspill. Planprogram – statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, Ski kommune

Vedlegg

- 1 Planprogram – Statlig reguleringsplan med konsekvensutredning for Politiets nasjonale beredskapssenter på Taraldrud, Ski kommune

Bakgrunn for saken

Regjeringen har besluttet at Politiets nasjonale beredskapssenter skal planlegges på Taraldrud i Ski kommune. Frist for å komme med innspill er satt til 6. desember.

Fylkeskommunen er ikke høringsinstans i saken. Planprogrammet er ut til offentlig ettersyn.

Fylkesrådmannen har oversendt innspill innen fristen med forbehold om endringer som følger av politisk behandling. Protokoll fra Fylkesutvalgets møte oversendes Justis- og beredskapsdepartementet straks den foreligger.

Fakta

Arbeidet med etableringen og plasseringen av Politiets nasjonale beredskapssenter har pågått siden 2005, og skjøt fart i etterkant av 22. juli-kommisjonens rapport (NOU 2012: 14). Denne rapporten pekte sammen med Stortingets særskilte komité¹, politiets egne evalueringer og NOU 2013:9 «Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer» på betydelige mangler ved beredskapen og behov for endring av norsk politi. Regjeringen Stoltenberg II besluttet derfor i desember 2012 at politiets beredskapssenter skulle etableres og at senteret skulle etableres på Alna, hvorpå Statsbygg igangsatte arbeid med å planlegge anlegget.

¹ Stortingets særskilte komité til å behandle redegjørelse fra justisministeren og forsvarsministeren i Stortingets møte 10.11.2011 om angrepene 22. juli

Tomten på Alna hadde imidlertid utfordrende arealbegrensninger og nærhet til bolig- og industriområder. Derfor besluttet regjeringen at det parallelt med videre prosjektering og kvalitetssikring av Alna, skulle gjennomføres en konseptvalgutredning (KVU) for å vurdere alternativer for å øke politiets nasjonale beredskap. KVUen tok utgangspunkt i hvordan de nasjonale beredskapsressursene kunne innrettes og fysisk plasseres, slik at den nasjonale beredskapen blir best mulig.

KVUen anbefalte at det bygges et nasjonalt beredskapssenter der Beredskapstroppen, Bombegruppen, Krise- og gisselforhandlertjenesten og Helikoptertjenesten er samlokalisert. Det anbefalte konseptet omfatter beredskapssenteret, landingsplass for alle relevante helikopterstørrelser og areal til utendørs treningsfasiliteter. Etter vurdering av 13 ulike tomtealternativer, konkluderte utredningen med at Grønmo og Taraldrud er de eneste lokalitetene som tilfredsstillende alle mål- og bør-krav. KVUen anbefalte at beredskapssenteret legges til Grønmo i Oslo. Taraldrud i Ski ble anbefalt som reserveareal. Begge tomtealternativene tilfredsstillende krav om kjøretid og gir fleksibilitet for tilpasning til endrede behov og utrustning for nasjonal beredskap i overskuelig framtid.

Den eksterne kvalitetssikringen (KS1) av KVUen avdekket at det er stor usikkerhet knyttet til støy, grunnforhold, byggbarhet og grunnverv på Grønmo. Rapporten anbefalte at tomtene vurderes som likeverdige alternativer, og utredes videre før tomtevalget blir tatt.

Med utgangspunkt i anbefalingene fra KS1, er det som en innledende del av forprosjektfasen gjennomført en tomteanalyse av de to tomtenes egnethet. Regjeringen har, på bakgrunn av tomteanalysen, besluttet at videre forprosjektering av Politiets nasjonale beredskapssenter skal avgrenses til Taraldrud.

Planområdet

Taraldrud ligger nordvest i Ski kommune, på grensen mot Oppegård kommune i vest. Hele planområdet (ca. 720 daa.) ligger i Marka og består hovedsakelig av skog og dyrket mark. E6 skjærer gjennom området fra nord til sør. Vest i planområdet ligger Sniptjern, som er en del av sniptjernvassdraget og dermed nedbørsfeltet til Gjersjøen, som er drikkevannskilde for ca. 40.000 innbyggere i Follo. Skogsområdet vest for Taraldrud er nærmarka for deler av Oppegårds befolkning, og omtales som en viktig innfallsport til Sørmarka på østsiden av E6. Det går flere tur og skiløyper gjennom skogsområdet. Disse ligger hovedsakelig utenfor planområdet. Boligområdene Ødegården, Helleråsen, Sofiemyr og Tårnåsen ligger ca 1 km vest for Taraldrud gård.

Plan

Reguleringsplanen skal utarbeides som en statlig reguleringsplan i henhold til plan- og bygningsloven (§ 6-4) og har til formål å legge til rette for etablering av trenings- og beredskapsfasiliteter som sikrer Politiet bedre ressursutnyttelse, raskere utrykningstid og bedre treningsmuligheter. Det er Justis- og beredskapsdepartementet (JD) som er forslagsstiller og Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD) som er planmyndighet. Planprogrammet som nå ligger ute på høring trekker opp rammene for planarbeidet og beskriver hvilke tema som skal behandles i konsekvensutredningen. Planprogrammet gjør også rede for planprosessen med opplegg for informasjon og medvirkning.

Planprogrammet er sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn. Frist for å gi merknader til planprogrammet er 06.12.2016. KMD tar sikte på å fastsette planprogrammet i februar 2017 og sende reguleringsplanen ut på høring i april/mai 2017, med et endelig vedtak i august/september.

Mål, innhold og føringer

Justis- og beredskapsdepartementet har definert følgende målsettinger for det nasjonale beredskapssenteret:

Samfunns mål: Et beredskapssenter som effektivt legger til rette for å forebygge, avverge, håndtere og normalisere ekstraordinære hendelser og kriser og skape trygghet for befolkningen.

Effekt mål: Rask, effektiv og sikker innsats fra beredskapsressursene.

Justis- og beredskapsdepartementet har også definert absolutte krav og bør-krav til tiltaket:

Absolutte krav:

- Beredskapstroppen, Bombegruppen, Helikoptertjenesten og Krise- og gisselforhandlertjenesten skal samlokaliseres på et beredskapssenter
- Beredskapssenteret skal driftes døgnekstrem
- Responstid: Andel gripbare ressurser må være tilstrekkelig for høyeffektiv (klargjøringstid og kapasitet) aksjon
- Responskvalitet: God tilgang på treningsfasiliteter med tilstrekkelig kapasitet, for individuell trening og samvirketrening
- Rask og fleksibel tilgang til utfartsveier
- Flyoperative krav for utfordrende sikt- og værforhold skal ivaretas
- Mulighet for landing av større helikoptre med transport- og løftekapasitet

Bør-krav:

- Mulighet for å stasjonere 3 større helikoptre med transportkapasitet, herunder hangarfasiliteter
- Nødvendig fleksibilitet mht. fremtidige behov
- Ikke gi store støyplager for naboer
- Forlegnings- og treningskapasitet for personell utenom de nasjonale beredskapsressursene

Økonomi

Kostnadsrammen er ikke en del av planprogrammet eller reguleringsplanen, men ble i den eksterne kvalitetssikringen av KVUen anslått til om lag 3,5 mrd. kroner eksklusiv tomtkostnader.

Rygge beredskapssenter

I etterkant av den forrige langtidsplanen for forsvaret 2012-2016, hvor Rygge flystasjon ble besluttet nedlagt, er mye kapasitet og areal frigjort på Rygge. Det er derfor i perioden arbeidet for alternativ bruk av området. Et av sporene som er fulgt er å benytte deler av området til et øvings- og beredskapssenter for nødetatene. Østfold fylkeskommune driver

sammen med kommunene Rygge og Råde og Mossregionens næringsutvikling (MNU) et prosjekt, finansiert av Justisdepartementet, som ser på mulighetene for å etablere et slikt senter. Kjernen i dette prosjektet er et senter for samtrening mellom beredskapsaktørene. Prosjektet ventes å levere forslag til organisering og innhold i et slikt senter våren 2017.

Selv om Stortinget 15. november i år vedtok en ny forsvarsstruktur som styrker og øker aktiviteten på Rygge, vil det fremdeles være mye ledig kapasitet på flystasjonen. Mye av infrastrukturen som står ledig er spesialdesignet helikoptervirksomhet slik som hangarer, fuel-anlegg, landingsområder, tekniske rom, kontorfasiliteter mv.

Fylkesrådmannens vurdering

Området som det nå er utarbeidet et utkast til planprogram for ligger i Ski kommune i Akershus og Østfold fylkeskommune er dermed ikke arealmessig direkte berørt. Når fylkesrådmannen likevel ønsker en politisk behandling av planprogrammet er det fordi han ser gode muligheter for samordning og ressursutnyttelse mellom det planlagte nasjonale beredskapssenteret og tilrettelagte arealer og fasiliteter i Østfold. Dette er muligheter som bør vurderes og kan få konsekvenser for utarbeidelsen av reguleringsplan for området på Taraldrud.

Fylkesrådmannen mener det er gode grunner til å ta ut politihelikoptrene av prosjektet på Taraldrud og plassere denne ressursen på Rygge.

Ved å lokalisere helikopterressursene på Rygge vil investeringsbehovet på Taraldrud reduseres, samtidig vil det være mulig å gjøre driftsbesparelser knyttet til fellesfasiliteter med det øvrige helikoptermiljøet på lufthavnen. I det førstnevnte ligger utnyttelse av eksisterende hangarer, fuelanlegg, landingsområder, tekniske rom mv. på Rygge. I det sistnevnte ligger løpende utgifter knyttet til nødvendige og dedikerte ressurser til brann og redning, som man på Rygge vil kunne dele med øvrig virksomhet.

Fylkesrådmannen har ikke tilgang til detaljplanene og budsjettestimater for prosjektet, men det er rimelig å legge til grunn at investeringskostnaden for helikoptertjenesten alene utgjør en signifikant del av kostnadene. Om helikoptertjenesten tas ut av prosjektet vil kostnadene for totalprosjektet reduseres. Det kan gi en større mulighet for at primærformålet, et treningsanlegg for Beredskapstroppen, kan realiseres hurtig på Taraldrud. Det er verdt å merke seg at det vil være behov for en enkel landingsplass for helikopter ved politiets beredskapssenter på Taraldrud, selv med en plassering av helikoptrene på Rygge, men at det vil kunne løses med langt enklere infrastruktur enn ved et fast anlegg.

På Rygge vil politihelikoptrene kunne bli del av et større helikopterfaglig miljø både operativt og teknisk. Det er fylkesrådmannens vurdering at det vil gi en mer robust og sikker helikopterstøtte for politiet i Oslo og det sentrale Østlandet – og dermed bedre gi beredskap.

Fylkesrådmannen vil også peke på at det er svært få operative begrensninger i og rundt Rygge flystasjon. Området er regulert for forsvarsvirksomhet, dette gir gode muligheter for samtrening og lavtflyging. Fasilitetene gir heller ingen begrensninger for type eller størrelse

på helikoptrene som kan operer på Rygge. Den korte avstanden mellom Rygge og Taraldrud gjør at effektiv flytid mellom Rygge og Taraldrud ligger på mellom 10 og 15 minutter.

Helikopter er støyende maskiner og helikoptertrafikk er identifisert som en av to primærkilder til støy på politiets beredskapssenter. Fylkesrådmannen registrerer at lokalsamfunnet rundt Taraldrud er skeptiske til støyproblematikken knyttet til det nye beredskapssenteret, og særlig støy forårsaket av helikopter. Ettersom det på Rygge har vært flyplassdrift med jagerfly, helikopter og andre fly i mer enn 60 år, er også nærområdet tilpasset denne type virksomhet. En økning med tre helikopter vil være en marginal endring av aktiviteten på Rygge og det er således ikke trolig at dette vil føre til utfordringer for nærmiljøet.

Andre luftfartsrelaterte miljøutfordringer er knyttet til utslipp fra flytrafikk, fra flyplassdrift og ikke minst fra trafikk til og fra flyplassen. Rygge flyplass er god tilrettelagt og har alle utslippstillatelsene som er nødvendige for en mest mulig miljøvennlig flyplassdrift. Dette innebærer at det er gode system for oppsamling av eventuelle utslipp.

Fylkesrådmannens anbefaling

Fylkesutvalget stiller seg bak saksutredningen, og oversender fylkesrådmannens vurdering som innspill til Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med planprogrammet.

Sarpsborg, 1. desember 2016

Odd Roald Andreassen
kst. fylkesrådmann

Håkon Johnsen
fylkesdirektør

Fylkesordførers behandling

Ingen endring.

Fylkesordførers forslag til vedtak

Fylkesutvalget stiller seg bak saksutredningen, og oversender fylkesrådmannens vurdering som innspill til Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med planprogrammet.

Sarpsborg, 5. desember 2016

Ole Haabeth
fylkesordfører